

**АЛЕКСА ШАНТИЧ** (Алекса Шантић, 1868 – 1924) е значим сръбски поет, роден в гр. Мостар, Босна и Херцеговина, автор на около 800 стихотворения, които са предимно в жанра на патриотичната и на любовната лирика. Независимо че няма литературно образование, той успява да се самообразова до такава степен, че се превръща в образец на ерудиран и талантлив поет, чието слово излъчва както значими идейни послания, така и съкровена изповедност. Поезията му се отличава с непосредствено изразен субективизъм – дори когато тематиката е свързана с обществено значими проблеми, той я пресъздава като лично преживяна история на своя народ. Редица от стихосбирките си той озаглавява просто *Стихотворения* (*Пјесме*, 1891, 1895, 1901, 1908, 1911, 1918, 1924). Други негови стихосбирки са *Под мъглата* (*Под маглom*, 1907), *Хасанагиница* (1911), *На старите огнища* (*На старим огњиштима*, 1913), *Видовден* (*Видовдан*, 1919) и др.



Шантич е не само забележителен поет, но има съзнание за важната роля на писателя за духовното развитие на обществото. През 1888 г. организира сръбското поетическо дружество „Гусла“ и става негов председател. Шантич е и сред основателите на сп. „Зора“, чийто първи брой излиза през 1896 г. Литературният кръг около това списание включва и поети символисти, като например Йован Дучич, който казва за Шантич, че е бил добродушен и наивен като дете и че чувствайки потребността да превръща всичко в красота, не е разбирал на какво се дължи човешката ненавист и завист<sup>1</sup>.

Предложеното стихотворение е публикувано през 1896 г. в първата годишнина на в. „Зора“. Оригиналът е по електронната публикация на <https://sr.wikisource.org/wiki/>.

<sup>1</sup> Цит. по: *Сербские поэты XX века*. Комментируемая антология. Редактор-составитель А. Б. Базилевский. Москва: Этерна, Вахазар, 2011, с. 79.

\*\*\*

Сусретох је покрај бистра врела,  
У горици под високом јелом,  
Коса јој се по њедру расплепа  
К'о зрак сунца по мраморју бјелом.

Но на лицу не трепери срећа,  
Сјетно око, оборено крило,  
К'о да тужи, као да се сјећа:  
Што је било, што је давно било.

Њене руке вијенце не плету,  
Скрстила их на невине груди,  
К'о да шапће молитвицу свету  
Што је туга са уздахом буди...

„Вило моја, вило рода мога,  
Што си стала и у болу свела?  
Зар већ нема цвијетка ни једнога  
За вијенце што си сад плела?“

Вила прену па подиже крило,  
Суза блисну на очи јој плаве:  
„Има цв'јећа, в'ијенаца би било,  
Али гђе су за вијенце главе?“...

\*\*\*

Срещнах я край ручей бистър,  
Под ела във горската дъбрава  
Със разплетени коси златисти,  
Сякаш слънце мрамор бял огрява.

Но лицето ѝ не знае радост;  
С поглед морен и с крило безсилно,  
Тя от спомени печални страда  
За далечно минало тъй свидно.

Нейните ръце венци не сплитат,  
Скръстени са на гръдта смирено  
И молитва шепотно полита  
Със въздишката, от скръб родена.

„Ти защо посърнала си клета,  
Вило моя, родна моя вило?  
Не расте ли вече росно цвете  
За венците, що преди си вила?“

В миг крилото сякаш потрепери,  
В сините очи сълза намира:  
„За венци цветя ще се намерят,  
Ала где чела за тях да дира?“...

Превод от срѣбски: **Жоржета Чолакова**